

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKÜ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Ellenségeink és a tudomány!

Zombor, 1909. szept. 6.

A lefolyt hét az orvosi tudomány hete volt. A világ legkiválóbb orvosai, tudományuknak elismert nagyságai se-reglettek össze székesfővárosunkba, hogy kutatásaik újabb eredményeit kölcsönösen kicseréljék s gazdagítva gazdagodjanak sok ágazatu tudományuk sikeriben. Kincseket hoztak hazulról s kincseket visznek haza a haladás számára. Az értékek e kölcsönös kicserélése, a tapasztalatok e kölcsönös leadása és felvétele a fejlődésnek hatalmas előmozdítója.

Minket magyarokat a tizenhatodik nemzetközi orvoskongresszus fényes eredményei büszkeséggel töltenek el. Büszkék vagyunk hazánk orvoskarára, mely tudásának európai színvonalával ide tudta vonzani a világ orvosainak kongresszusát; büszkék vagyunk orvoskarunk azon jeleseire, kiknek beszámolója saját szakmájuk terén elért tudományos eredményeikről kivivta a világ első szaktekintélyeinek teljes elismerését; büszkék vagyunk a vezető férfiakra,

kik tudományos tekintélyüknél fogva nemcsak díszszel és méltósággal töltötték be a közbizalom által rájuk bízott tisztet, hanem csodálatos szervező képességükkel el tudták érni sokkal inkább, mint elődeik, hogy a kongresszus óriás gépezete minden ízében zavartalanul, fennakadás nélkül működött; büszkék vagyunk a vendéglátó fővárosra és kormányra, hogy a jeles vendégeket hozzájuk és a nemzethez méltó módon fogadták s előzékeny figyelmökkel lehetővé tették, hogy ne csak tudományos kincsekben, hanem irántunk való rokonzásban és szeretetben is gazdagabban térjenek vissza övéikhez.

A megnyitástól a bezárásig minden úgy ment, ahogy vagy nem ismert, vagy félreismert nemzetünk érdekében óhajtottuk. Ez örvendetes tényt nem a mi önszeretetünk és magunk iránt való elfogultságunk állapítja meg velünk, hanem a kongresszus záró ülésében maguk a jeles tudósok pártatlan őszinteséggel a lelkesedés magasztaló ékesszólásával hirdették világgá.

Hasztalan uszították ellenünk a nemzetiségi izgatás főkolompósa, a

romániai, szerbiai és cseh orvosokat; hasztalan volt ezeknek tüntető elmardása és a gyalázatos rágalmak és szemenedett hazugságok, mikkel a tudomány ünnepi beszámolójáról való távolmardásukat a kongresszus előtt igazolni és másokat a hozzánkjövettől visszariasztani igyekeztek. A tudomány igazi munkásai nem hagyták magukat politikai áskálódások által megtévesztetni, miknek a tudományhoz különben sincsen semmi közük, hanem minden gyalázkodó memorandum ellenére eljöttek hozzánk, hogy egyes-egyedül az egész emberiséggel közös kultúra szent ügyét szolgálják minden tudásukkal, minden erejükkel. A tudomány nem ismer politikát, csak igazságot, nem gyűlöletet, csak végtelen emberszeretetet s a tudósoknak igazságszomjuhozása és emberszeretete, mely a gonosz ármánykodás ellenére ide hozta őket közénk, bizonyosan megláttatta velük a magyar nemzeti politikában rejlő igazságot és emberszeretetet is. Erről tanuskodik vendégeink magatartása egész ittlétük ideje alatt és még inkább a bucsuzásban megnyilatkozott érzelmek fenséges harmóniája.

Újabb képek az okkupációból.

Irta: **Del Toró.**

XXI.

... És eljőve az időnek telje — mondja az irás. Hát eljött valahára a mi megváltásunk ideje is. Este jött a parancsolat violaszin pecsét alatt. Az állt benne, hogy a volt és tényleges állományu egyéves önkénteseket haza kell bocsájtani tanulmányaik folytatása végett.

No, volt akkora éljenriadalom, hogy majd összedültek a bosnyák hegyek. Még talán Mátyás király se nyert annyi éljént a Dunán, mint a parancsolat mosolyogva kihirdető kapitány.

Mindjárt pakkoltunk, aztán bucsuestélyt rögtönöztünk. Kissé szomorú volt a bucsuzás vitéz társainktól, de mert annyi volt a bor, hogy majdnem Hencidától Bonchidáig folyt, hát hamar kigyult szemeinkben a lelkesedés tüze. Csak épen azt nem mondhattuk, hogy: éljen a bor és a lány, huzd cigány! mert ebből az utóbbi két fajtaból nem juttatott számunkra az ádáz sors semmit se. Nem

hajthattuk le fejünket szőke, barna lány puha keblére, nem mondhattuk azt, hogy: cifra szűröm a tanuja, hányszor voltál a keblemborulva, és nem sirhattuk el örömmünket, bánatunkat a cimbalom rezgő hurjai mellett.

Másnap kora reggel felszereléseinket szekerekre raktuk, aztán utnak indultunk hazafelé. Az apró bosnyák lovak előttünk, mi meg a saját alkalmatosságainkon utánuk. Voltunk huszonnégyen a csapatban: mind bácskai fiúk. Ez éppen karácsony előtt volt néhány nappal. Öt-hat napig gyalogoltunk a velőt reszkedtető kegyetlen hidegben, míg valahára Zomborba érhattünk a depóhoz. Hogy milyen keserves ut volt ez, azt igazán nem lehet tintával esetelni.

Csak a katonai mappából tájékozódttunk némileg. Vadregényes erdők, kopár, sziklás hegyek, zordon és kietlen völgyek váltakoztak előttünk. Ezeket keresztül vitt az utunk. Az Alföld tengersík vidékét, a rónák végtelenségét csak képzeletben láttuk. A szekereket akárhányszor magunknak kellett tolni, hogy a magas hegyekre feljussanak, aztán meg erősen tartani, hogy a hegyekről le ne fussanak a pokol mélységes fenekére.

Bizony nem mosolygott ránk a Dunától a Tiszáig nyuló róna képe, délibábos ég alatt se találtunk hosszugémű kutakat, hogy szomjunkat enyhítsük, hanem a sívító vad szél csapta ajkunkhoz a jégcsapokat. Lépteink alatt úgy szikrázott a hó, mint a tűzkő. A vad szelek és viharok majdnem kifordítottak bennünket a köpönyegeinkből. Ezek ugyanis csak azért vannak, hogy télen abban fázzék, nyáron abban izzadjon a baka. Falut napi járásra se találtunk. Hanem, ha egy rozoga kunyhóra vagy egy elhagyatott csárdára akadttunk, melynek vén fejről leütötte már a szél a kalapot, ott huzzuk meg magunkat. Embernek, állatnak hírét-hamvát se hallottuk. Hallgatott a kunyhó, hallgatott a csárda, mint a sir, mert hóval söpörték be a szelek az utakat.

És mert az ég fegyvertárából: a nappal tűznyilakkal nem lövöldözött ránk, hát fagyalakat szedtünk össze, azt meggyújtottuk és a lobogó rőzseláng mellett töltöttük a hosszú éjjeleket, hogy meg ne fagyjunk.

A nappalok rövidek és hidegek, az éjjelek meg hosszúak és dermesztően fagyosak voltak. De hát a lelkesedés és honvágy szent

Ez a kulturnépek nagyjainak ajakáról felhangzó harmónia valóságos himnusz zengett a magyar elme fényességéről, a magyar szív nemességéről és a magyar géniusz hódító erejéről. A himnusz hangjai nem maradnak a Vigadó termeiben s nem hangzanak el végképen a jelen pillanattal, hanem hatalmat vesznek téren és időn és mély és maradandó nyomokat fognak hagyni minden hely és idő fiainak lelkében, akikhez elhatolnak.

A gyalázat fegyvere, melyet mellünknek szegeztek, visszafelé sült el. Vendégeink meggyőződtek, hogy a bizalomra, a szeretetre mindenképen méltók vagyunk s tüntetőleg utasították vissza az alattomos osztrákok részéről intézett utolsó támadást is, mellyel irányunkban felébredt, sőt megerősödött hajlandóságukat el akarták fordítani tőlünk.

Az orvosi tudomány ünnepi hete a mi fényes diadalunk s alságos ellen-seégeinknek esufos kudarcá.

Vármegyei közigazgatási bizottsági ülés.

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottsága rendes havi ülését tegnap reggel 9 órakor tartotta meg Fernbach Károly főispán távollétében bajnai Vojnits István alispán elnöklésével. A bizottsági tagok közül Latinovits Géza és Piukovits József vettek részt az ülésen. Jelen voltak: Michailovits főjegyző, dr. Mikosevits főügyész, Popp György miniszteri tanácsos, pénzügyigazgató, dr. Pavlovits Simon kir. tanácsos, főorvos, Sztankovits György műszaki tanácsos, Faragó János kir. tanfelügyelő, Popovits Aurél kir. táblai főügyész helyettes, Scultety Ferenc árv. elnök és Walient Nándor, mint a bizottság jegyzője.

Államépítész.

Sztankovits műszaki tanácsos bejelentette, hogy a törvényhatósági közutak és az azokon levő műtárgyak állapota kielégítő és

hogy az 1909. évi fentartási kavicsszállítása folyamatban van és több utszakason már befejeztetett s bizottságilag felülvizsgáltván, átvétetett, valamint, hogy az általánterítéssel kapcsolatos hengerelesi munka a zombor—óbeesei törvényhatósági közut 44'0—49'8 km. szakaszán, Ujverbász község határában befejeztetett. Az állami beruházási hitel terhére engedélyezett utépítések közül az apatin—gombosi törvényhatósági közut 4'45—14'2 km. szakaszán az összes utépítési munkák befejeztettek s a közforgalomnak át is adatott;

a kerény—topolya—zentai törvényhatósági közut 18'58—28'01 km. szakaszán, Kossuthfalva és Topolya között az utépítési munkák és az utkaparóház építése 600 folyó méter hengereles kivételével teljesen befejeztetett;

a bács—zsablya—titeli törvényhatósági közut 76—89 km. szakaszán, Zsablya, Sajkásgyörgye és Sajkásszentiván között, valamint a sajkásszentiváni vasúti állomáshoz vezető törvényhatósági közuton az utépítési munkák folyamatban vannak és a befejezéshez közelednek;

ugyan ezen törvényhatósági közut 89'00—94'84 és 96'54—106 km. szakaszán, Sajkásszentiván és Titel között a földmunka és a műtárgyak építése befejeztetett, a kő és a kavics szállítása folyamatban van;

az ujvidék—szegedi törvényhatósági közut 73'06—89'505 km. szakaszán, Ada és Zenta között az alapkö kiszállított, a kő és a kavics szállítása folyamatban van;

ugyan ezen közut 94'65—104'932 km. szakaszán, Zenta és Magyarakanizsa között a földmunka kevés kivétellel befejeztetett, a kő és a kavics szállítása folyamatban van;

ugyan ezen közut 113'71—121'751 km. szakaszán Zenta és Magyarakanizsa között a földmunka és a műtárgyak építése befejeztetett, a kő és a kavics szállítása folyamatban van;

ugyan ezen közut 53 km.-nél a kettős utkaparóház építése megkezdődött s folyamatban van;

a vármegye törvényhatóságának az 1909—1910. évi közuti költségelőirányzata terhére végrehajtandó utépítkezések közül: a sajkáslaki vasúti állomáshoz vezető tör-

vényhatósági közuton a földmunka befejeztetett, a kőanyag szállítása pedig folyamatban van; a szenttamási, eservenkei és kerényi vasúti állomáshoz vezető törvényhatósági közutakon az építési munkáknak vállalati uton való végrehajtása biztosítottak, azok még ez év novemberében befejezendők.

Bejelentette továbbá, hogy folyó évi augusztus hó 26-án a baja—bátaszéki állami vasútvonal műtanrendőri bejárásán a vármegye közigazgatása képviselőjében részt vett.

Közdok.

Popp miniszteri tanácsos kir. pénzügyigazgató a vármegye közdokának állását a következőkben ismertette:

Egyenesadóban 1909. augusztus hóban befizettetett 1899073.60 K. 1908. augusztus hóban befizettetett 1976581.94 K. Az elmúlt hóban kevesebb 77508.34 K. 1909. januártól augusztus végéig befizettetett 6024754.30 K. Mult év hason időszakában befizettetett 6306634.60 K. Ez évben kevesebb 281880.30 K.

Hadmentességi díjban 1909. augusztus hóban befizettetett 10740.07 K. 1908. augusztus hóban befizettetett 14267.28 K. Az elmúlt hóban kevesebb 3527.21 K. 1909. januártól augusztus végéig befizettetett 55116.65 K. Mult év hason időszakában befizettetett 40752.51 K. Ez évben több 14364.14 K.

Bélyeg és jogilletékben 1909. augusztus hóban befizettetett 323179.71 K. 1908. augusztus hóban befizettetett 332649.30 K. Az elmúlt hóban kevesebb 9469.59 K. 1909. januártól augusztus végéig befizettetett 2096458.18 K. Mult év hason időszakában befizettetett 2134852.03 K. Ez évben kevesebb 38393.85 K.

Fogyasztási és italadóban 1909. augusztus hóban befizettetett 107431.65 K. 1908. augusztus hóban befizettetett 110602.62 K. Az elmúlt hóban kevesebb 3171.17 K. 1909. évi januártól augusztus végéig befizettetett 854528.82 K. Mult év hason időszakában 857974.54 K. Ez évben kevesebb 3445.72 K.

Házadómentesség 22, fizetési halasztás 5 esetben adatott.

Tanügy.

Faragó János kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Szenkovics Katalin eszterházi áll.

tüze melegítette keblünket. Hisz az a tudat, hogy néhány nap múlva már otthon leszünk rég nem látott szeretteink körében, elfelejtette velünk a nagy nyomort, adott erőt hűdeget, éhséget egyaránt elviselni. Mert ez utóbbiban is volt részünk bőven. Falura, élőlényre nem akadtunk sokszor egész nap, nem lehetett hát meleg ételhez jutnunk. Csak száraz kenyérral csillapítottuk a gyomrunkat. Mert ezen a kiellen vidéken szászorosan igaz az, hogy amit a kikelet és a nyár gyűjtöget, azt elfecsérli a haldokló ősz, a kemény tél már csak hűlt helyét találja mindennek.

Bizony itt halat, vadat s ami jó falat, nem találtunk, pedig szívesen benyultunk volna a „pitykés laibink“ zsebébe, hogy ötförintos bankótát szakítsunk ki belőle egy „betyáros rostélyosért.“

Végre öt napi rendkívül fárasztó menetelés után, áttörhetlen hólavínakon keresztül, értünk Ogulinba. Aznap elállt a dermesztő szélvihar is, de azért farkasordító hideg volt, jöllehet a vén nap egész estig fitogtatta fényes karimáját az égen. A hó szinte esikor-

gott a lábunk alatt, a leszálló esti harmat pedig fehérre festette hajunkat, szemöldökünket és torzonborz bajszunkat. Ugy néztünk ki, mint az eszkinók. Bizony nem gondolná az ember, hogy az a meleg nyári „tűzgolyó“ ilyen cudar, hideg fénysugárral szöje át a szunnyadó föld fehére, téli szemfödőjét.

Már estefelé volt, mikor beértünk a városba, de messziről láttuk, hogy mint halvány ködoszlop integet felénk a város templomának karsu tornya. A nap is alant repült már, mint a fáradt madár, s szinte lehajlott hozzánk, hogy jobban lássa elesigázott tagjainkat. Éppen egy sűrű erdő mellett haladtunk el, mikor a nap bucsut intett. Az alkony őrösköt vetett az erdő fejére, s ez olyan volt, mintha égne s folya vére. Gyönyörű tünemény volt ez! Lelkünk édes, mely álomba merült a természet örök szépségétől.

Ogulin igen barátságos városka. Itt már a jegyző szívességéből és gyönyörű szép leánykái szorgoskodásából kaptunk jó meleg vaesorát, kitűnő borokkal öntözgethettük szá-

raz torkunkat is, s mert bácskaiak voltunk, hát ki is tettünk a hazáért, de ami fő, kaptunk rég nélkülözött puha ágyakat is. Olyan józúen aludtunk reggelig, mintha édesanyánk kebelén szenderegünk volna.

Álmunkban szinte hallottuk már a bácskai juhnyáj méla kolompját, a pásztorlegény kesergő sipját, a dalos madarak csicsergő hangját. Hallottuk a patakalmok zugását, mely olyan volt, mint a szunyog dongása, láttuk a sárga fővényszőnyeget szétterítve a sík mezőkön, láttuk a rózsafelhőket uszkálni az égen, láttuk a dültkéményű magányos esárdákat, melyeknek kármentőjében buslakodnak a szonjas betyárok, ivójában göresös botra támaszkodnak a fáradt vándorlegények és ott forog közöttük a szép csaplárné, hogy kackiás tekintetével, rózsás fiatal-ságával megzavarja szerelmes szívüket és láttuk a tündér délibabot, mely fényes kőként települt a tájra és elakart rónát, esárdát, csaplárosnét, meg szegénylegényt, — de csak álmunkban láttuk, mert még távol voltunk édes szülőföldünkől . . .

Másnap vasutra szálltunk, mert Ogulin-

óvónót a bezdáni áll. óvodához, Finta Viktória sajkásgyörgyei és Szilágyi Aranka béreki áll. tanítónőket, továbbá Lázár Károly Bács-Bodrog vármegyei és Pethő Károly trencsénvármegyei kir. s. tanfelügyelőket kölcsönösen áthelyezte, Kotai Sándor sajkásgyörgyei áll. igazgató-tanítót a Bács-Bodrog megyei kir. tanfelügyelői hivatalhoz szolgálatra berendelte, Csája Ferenc, Zimmermann Mihály és Jeney Matild okl. tanerőket a szondi, Langhoffer Gyulát és Werner Annát a pincédi és Trischler Hermin okl. tanítónót a sajkászentiváni új áll. népiskolához kinevezte. Jelentette továbbá, hogy a közoktatásügyi miniszter a titeli D. M. K. E. óvoda részére a folyó évre 1000 kor. államsegélyt engedélyezett és hogy a folyó évi július havában Palánkán a vármegye és Palánka község közönségének áldozatkészsége folytán slöjd-tanfolyam tartatott, mely tanfolyamon 16 népiskolai tanító nyert szakszerű kiképzést és hogy az óbecsei községi jellegű óvodánál Rácz Irén okl. óvónő lett megválasztva. Az elmúlt hónapban a nem áll. tanítók fizetésének az 1907. évi XXVII. t. c. értelmében való rendezése céljából 100 kor. eddigelő 158879 kor. évi államsegély folyósított.

Végül, hogy folyó évi szeptember hó 1-én a zentai, apatini, szondi, pincédi, sajkászentiváni és dunagárdonyi áll. népiskolák, a topolyai áll. polg. fiúiskola és a bezdáni áll. óvodák megnyiták összesen 82 tanerővel.

Közegészségügy.

Dr. Pavlovits kir. tanácsos, főorvos jelentette, hogy a közegészségügy állapota a múlt hó folyamán kedvező volt. Az ezen gyümölcs-évadban rendszerint előfordulni szokott köz-állapotok az emésztő szervek heveny megbetegülései és a váltóláz a nem éppen kedvező időjárás mellett is a normális számarányon alul észleltetett. A hevenyfertőző kórok is csekély számban léptek fel.

A roncsoló toroklob 15 községben 131 esettel, amelyből gyógyult 104, meghalt 9, ápolás alatt maradt 18.

A vörheny 7 községben 4 esetben, gyógyult 27, meghalt 7 és ápolás alatt maradt 8.

A kanyaró 8 községben 38 esetben, gyógyult 33, meghalt 1, ápolás alatt maradt 4.

Előfordult még a hagymáz Moholon és

tól már vaskocsi zakatolt. Zágrábban hallottuk először édes magyar nyelvünket megcsendülni. De sajnos, csak a kasszatündér festett ajkairól. Mert bizony az egész vonalon dühöng a horvát nyelv. Csak a fiatal magyar lányok husa édes ezen a vidéken, csak azok ajkairól nem megbotránkoztató a csengő magyar szó.

Elértük a Drávát is. Mikor ezen az izgága határfolyón túl voltunk, szinte megkönnyebülve sóhajtottunk föl.

Kinyitottuk a kupék ablakait, csoportba verődünk és örömkönyök közt, szívvvel, lélekkel énekeltük:

„Kitáru! reszkető karom
Ólelni földedet,
S reá záporként hullatom
Fiu! könyemet . . .“

Ez a dal fohásként repült Zombor felé a fagyos léghen, de előfutárként jelezte, hogy rövid idő múlva szülők, testvérek, rokonok és jó barátok meleg keblén sirhatjuk el örömminket-bánatunkat.

Mert sirva vigad a magyar!

Magyarkanizsán 5, hökhurut Szilbereken és Magyarkanizsán összesen 19 és a gyermekágyi láz Zentán egy esettel.

Ügyészség.

Popovits Aurél kir. táblai főügyész helyettes jelenti, hogy a felügyelete alatt álló zombori kir. törvényszéki fogházban a rend és tisztaság példás, a felügyelet és biztonság kifogástalan, szökési eset nem fordult elő; az egészségi állapot, az élelmezés jó. A múlt hónap 34 letartóztatott volt és pedig: jogérvényesen elítélt fogházra 11, börtönre 14, fegyházra 2, felebbezés alatt áll 1, elítéletlen vizsgálati fogoly 6. Az apatini, hódsági és kulai járásbírósi fogházakban a rend, tisztaság és fegyelem kifogástalan.

H I R E K .

Eskü. Az ujonan rendszeresített állami óvodákhoz kinevezett Hangel Otilia, Kovács Stefánia és Tessényi Vilma óvónők szeptember elsején tették le a hivatali esküt a kir. tanfelügyelő kezeihez.

Baja katonaságot kér. Baja város törvényhatósági bizottsága a napokban Ambrozovits főispán elnöklésével ülést tartott, melyen tadmásul vették a belügyminiszter leiratát a bajai községi iskolák államostítása tárgyában. A közgyűlés továbbá feliratot intézett a hadügyminiszterhez, hogy Baján gyalogsági és műszaki csapatok elhelyezésével helyőrségi állomást létesítsen. A kérelmet a baja-bátaszéki hid stratégiai fontosságával és azzal okolják, hogy a Dunán Budapesttől Ujvidékig nincsen katonai állomás.

Nyugdíjazás. A Zombori Takarékpénztár választmánya augusztus hó 31-én tartott ülésében Baumann Nándor főpénztárnokot 36 évi buzgó és odaadó szolgáltatásainak elismerése mellett saját kérelmére nyugdíjazta.

Az ügyvédi kamarából. A szabadkai ügyvédi kamara Holló Dénes dr. ügyvédet Zenta, Mannheim Emánuel dr. ügyvédet Bácsotolya, Áldor Gyula dr. ügyvédet Szabadka, Ozsvár Vilmos dr. ügyvédet Csantavér székhellyel az ügyvédek lajstromába iktatta, továbbá Kniesel Frigyes dr. kulai ügyvédet elhalálozása, Gruber Károly dr. szabadkai ügyvédet a kamara területéről történt távozása folytán az ügyvédek lajstromából törölte; Kniesel Frigyes dr. kulai ügyvéd irodája részére gondnokká Deák Béla dr. kulai ügyvédet rendelte ki, Gruber Károly dr. szabadkai ügyvéd az irodájához tartozó iratokat Vas Antal dr. szabadkai ügyvédnek adta át.

Miért kell a nőnek a választójog?

Ezen cím alatt az Országos Feministák Egyesülete röpiratot boesajtott közre, melyben 31 pont alatt összefoglalja azon érveit, hogy miért is kell tulajdonképpen a nőknek a választójog? Terjedelmes volna ezt az egész pontsorozatot leközölni, tehát csak szemelvényeket hozunk belőlük. Ime: kell a nőnek választójog: 1. Mert csak a választójog segítségével teremthet a nő leányainak is oly kiképzési lehetőségeket, aminők fiai számára fennállanak már. 2. Mert a hiányosan kiképzett nőt a legrosszabbul fizetett munkára szorítják. 3. Mert ha a nőnek nincs választójoga, közvetett uton ellenőrizhetetlen, ezért erkölestelen és káros befolyást gyakorol a politikára. 4. Mert a választójog hiánya olyan megaláztatás, amelyet öntudatos, nemét megbecsülő asszony nem tűrhet meg. De elég. Ebben a hangban, ilyen logikával van megírva az összes 31 pont. Azonban sajnos, elfelejtik, hogy a nő sem fizikailag, sem társadalmilag nincs a férfival egy pályára hivatva és hogy nincs szükségünk leányaink, asszonyaink nagy képzettségére, sem a politikai bölcsességére. Maradjanak a mi nőink csak a konyhánál és a gyermekeik mellett.

Halálozás. Gräber Mihály helybeli jöhrnévű iparos folyó hó 6-án életének 44-ik, boldog házasságának 17-ik évében meghalt. Temetése holnap, szerdán délután fél négy órakor lesz.

Ügetőverseny. A bácskai ügetőverseny egyesület folyó évi október hó 3-án Zomborban ügetőversenyt rendez.

Lépre került vonatrablók. A múlt héten szerdáról csütörtökre virradó éjjelen veszedelmes tolvajbandát fogott el a kishegyes-feketehegyi állomás személyzete. Komlóssy pénztárnok éjjeli szolgálatát végezte, midőn észrevette, hogy egy gabonával megrakott kocsis indult meg a pályatest melletti uton. A váltó melletti őrházból a központra telefonált és felszólította Mészáros János málházót, hogy a kocsit feltartóztatva, vonja kérdőre gazdáját. Ez éjjel három órakor történt. Mészáros azonnal odament, bátran a kocsis elé állt és „jó estét szomszéd, mit visz!” megszólítással megfogta egyik ló zabláját. Válasz helyett a „szomszéd” alaposan végigvagdostott egy a lovakon, mint a kíváncsi, de vakmerő málházón. Az elszánt ember nem tárgyalt és nagynehezen sikerült a lovakat a szántásra terelnie, utközben a lovak egyike átlépett a kocsis rudon, ezzel fogva volt a kocsis. Éppen ekkor ért oda Komlóssy pénztárnok és Szilágyi Ferenc raktár munkás, a menekülő tolvajt lefűlelték, kocsira tették és behajtották az állomásra. Ezután elszedték tőle mindent, mivel kárt tehetne magában és waggonba zárták. A kocsin levő 12 méter-mázsa buzát az állomáson rakodás alatt álló waggonból rabolták, sőt mint a tolvaj a csendőrségnél bevallotta, már két kocsival elvitt azon waggonból, ez hiányzott is. A rendőrség megállapította, hogy az elfogott tettes Katyánszky Milos, társa pedig Topin Gálya, ki akkor ellillant, de azóta már waggonnál is erősebb lakat alatt ül. A tolvajok jómódu kulai szerb gazdák. Saját kocsijukon és lovakon vitték a rablott buzát. Most a kishegyesi határban levő Wighart-féle föld egy részét tartják bérben.

Csendőrök nőülése. Az igazságügyminiszter rendeletet adott ki a házassági utasítás módosítása tárgyában. A honvédség és a csendőrség számára érvényes nőülési szabályzat szerint nemcsak a tényleges szolgálatban álló csendőregények, hanem az ideiglenesen nyugdíjazott, továbbá a polgári próbaszolgálatban álló csendőregényeségi egyének, akik állandó alkalmaztatásukig csupán szabadságoltatnak, szintén csak nőülési engedéllyel köthetnek házasságot. Ezért a házassági utasításban foglalt rendelkezéseket az említett csendőregényeségi egyénekre is kiterjeszti.

A szabadkai tifusz. Annak idején megdöbbenően irtak a lapok a szabadkai tifuszjárványról. Egyik másik szabadkai újság ismét izesztó híreket közöl a járványt illetőleg. Ezzel szemben a „Bácskai Hírlap” írja, hogy a tiszti főorvos jelentése szerint öt beteg van a városban és ezekből 2 honvéd fekszik a katonai kórházban. Ez így nagy városban nem is feltűnő, tehát járványról szó sem lehet.

Az utlevelek kiadása. Az utlevél-ügyről szóló 1903. VI. t. c. 4. §-ának b) pontja értelmében megtagadható az utlevél kiadása azoktól, kik ellen szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény miatt bünvádi eljárás van folyamatban, nemkülönben az elítéltektől büntetésük végrehajtása előtt. Annak megállapíthatása végett, vajjon ez okoknak valamelyike az előforduló esetben az utlevél kiadását gátolja-e, a szükséges adatokat az igazságügyi hatóság részéről a kir. ügyészségek és a kir. járásbírók szolgáltatják. Ezekről az adatokról szóló bizonyítványt az utlevél kiállítását kérő fél — ha öt erre az utlevél-lapok kiállítására illetékes hatóság utasítja — köteles a legutóbbi belföldi lakhelyére nézve illetékes kir. ügyészségtől, valamint az ugyan-ezen helyekre illetékes kir. járásbíróstól beszerezni. Erre vonatkozólag most egy igazságügyi rendelet jelent meg.

Baja — vasuti gócpont. A dunapataj-bajai, valamint a kiskőrös-bajai h. é. vasutak építése rövid időn belül megkezdődik. A két új vasut engedményese Fekete Adolf és Teleky József gróf most közölte a mával, hogy az építkezést még az őz folyamán megkezdik. A vállalkozók Hajósig közös vonalat építenek, Hajóstól elágazva vezetnek a sinpárok Kiskőrösre és Dunapatajra.

Megvan a kolera széruma.

A kolera betegség régóta keresett szérumát megtalálták. A felfedező a párisi Pasteur-intézet egyik fiatal orvosa, bizonyos dr. Halyvini, aki évek óta kutatja a kolera okozó bacilusokat. A szérum oly hatékony, hogy máris sikerült a hajlamosok százalékát 50 százalékról 23 százalékra leszállítani. Az új szérum méltán csatlakozik az emberi ész legújabb hatalmas diadalaihoz.

Lehullott meteorok.

Mintegy két héttel ezelőtt, amikor azok a zivataros, esős idők jártak, valóságos istenitélet járt a Szabadka melletti esikériai tanyák felett. Az ég szakadatlanul döngött, a mennykövek szünet nélkül hullottak. Egyszerre csak valami óriási izzó, lánggal lobogó test vált ki a felhők közül és füstölve, égve a föld felé közeledett. Tüzes oszlop jelezte az útját, amerre haladt és egyszerre belevágódott a földbe. A jámbor esikériaiak borzasztóan megrémültek és behuzódtak a házakba. Csak később mertek oda közelíteni, ahová a titokzatos test lehullott. Ott több négyzetméteres területen a föld erősen be volt nyomva, amint az égi jövevény belapított. Körülötte le volt perzselve minden, de az izzó testnek nyoma sem volt. A esikériai nép azóta nagyon meg van ijedve. A tanulatlanabb elem váltik állítja, hogy sárkány repült le Csikériára és annak teste lángolt, izzott olyan nagyon és most mindenki fél, hogy a sárkány elrejtőzött valahol és várja, mikor jön arra valaki. Persze, a sárkány még nem jelentkezett.

Az új adótörvények végrehajtási utasítása.

A pénzügyminiszteriumban szorgalmasan dolgoznak az új adótörvények végrehajtási utasításain. A tervezeteket a miniszterium osztályai készítik s midőn munkájukkal elkészültek, az anyag megvitatásába a pénzügyigazgatóságok szakembereit is bevonják. A házaadótörvény végrehajtási utasítása már készen van s az a fölött való tanácskozás tekintetében a pénzügyminiszterium oly formán határozott, hogy ezen a megbeszélésen a kir. pénzügyigazgatóságok személyzetéből egy alkalmas tisztviselő és a pénzügyigazgatóság főnöke, illetve a főnöknek az egyenesadók kiadásával megbízott helyettese vegyen részt. Ehhez képest utasították a királyi pénzügyigazgatóságok főnökeit, hogy a szeptember 13., illetve 16., 20. vagy 23-án délelőtt 10 órakor a pénzügyminiszterium nagytermében megtartandó értekezleten egy alkalmas tisztviselőjükkel együtt személyesen, illetve az egyenesadók ügyek kiadásával megbízott helyetteseik jelenjenek meg. Az értekezleten a pénzügyigazgatóságok, illetve helyetteseik és egy-egy tisztviselő négy csoportban fognak megjelenni.

Leányszöktetés.

Mikovics József szenttamási gazda panaszt tett a csendőrségen, hogy 18 éves leányát megszöktették. A szép szerb leány egyik barátjával ment el hazulról azzal, hogy a tánchelyre mennek. Ez azonban csak ürügy volt, mert az egyik utca sarkán a két szerelmes szívű legény kocsin várta az ugyancsak szerelmeire vágyó leányokat s kocsira kapva Óbecsére hajtottak. A csendőrök jó nyomon haladva, hamarosan rátaláltak a turbekoló párokra és kihallgatásra elővezették őket. A szépséges leányszók pirulva vonultak be a városházára, ahol azután elmondották, hogy ők szeretik legényeiket és minden erőszak nélkül fővettek őket, saját beleegyezésüket adva az uszkoesizáshoz. Eme vallomás után a csendőrök közbelépése feleslegessé lön s a fiatalok boldogan hagyták el az őrszobát. A szökésben levő párokból hamarosan fiatal házaspár lesz bizonyára, mert a szülők aligha tehetnek mást, minthogy ehhez áldásukat adják.

Gyilkosság.

Alsókablon Pavlicza Nesztor és Sztójšin Pál suhancok egy régi Dunaágbán horgásztak, miközben valamin összeszólalkoztak. Pavlicza Nesztor Sztójšin Pált hüvelykujjnyi vastagságu horgászó botjával oly szerencsétlenül ütötte fejbe, hogy az szörnyen halt. A gyilkost nyomban letartóztatták és az újvidéki kir. törvényszékhez kísérték be.

Lemondás. Kanyó József, kulai kir. járásbírósi végrehajtó állásáról lemondott.

Szerencsétlenség. Hammer Antal 14 éves molnárius Vig József bajai molnármesternél volt alkalmazásban. A napokban a segéddel kint volt a dunai malomban, amikor a segéd azzal bizta meg, hogy az u. n. kabozást vegzeze el. A fiu gyakorlatlansága folytán oly vigyázatlanul ment a géphez, hogy az elkapta a nadrágszíját s a szerencsétlen fiut háromszor egymásután oly erővel verte a malom padlózatához, hogy nyomban szörnyethalt. A rendőrség megindította az eljárást abban az irányban, hogy kit terhel a szerencsétlenül járt fiu haláláért a felelősség.

Ki árulhat pálinkát? Felmerült esetből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a pénzügyminiszter, hogy a saját tulajdont képező telken termelt gyümölcsből (anyagból) idegen üstön kifőzött pálinka nagyban eladható pénzügyhatósági engedély nélkül. Ez az elvi döntés a magánfelek által vásárolt gyümölcsből nyert pálinkának nagyban való eladását nem érinti s így ehhez a pénzügyi hatóság engedélye szükséges.

Családi dráma. Milánkovics Lajos harminchérom éves szabadkai munkás, aki már évek óta Köln Mór szabadkai gabonakereskedőnél van alkalmazva, csütörtökön este a munkából hazatérve, fáradtan lefeküdt és csakhamar el is aludt. Felesége, aki már napokkal ezelőtt beszerzett egy üveg vitriolt, az alvó ember fölé hajolva, annak arcába öntötte a gyilkos folyadékot. Az embert álmából rettenetes kínok ébresztették fel, ordítani kezdett, mire felesége, szinte állati dühvel a torkába öntötte az üveg tartalmát. A szerencsétlen ember rémes jajgatására felébredtek a szomszédok, a mentőkért telefonáltak, akik a szegény embert a kórházba vitték, az asszonyt pedig a halasi-uti rendőrség elfogta. Milánkovicsné a rendőrség előtt azt hajtogatta, hogy ő sajnálja az urát, de a sors így akarta. Megesalta őt, aki hü volt hozzá, nem tehetett mást. Milánkovics a halállal vívódik.

Agyonszurta a haragosát.

Zentáról jelentik: Serfőző Ferenc pár hét előtt összeveszett Baló Urbánnal, aki ellen boszút esküdött. A napokban megleste egy sarkon s rövid szóváltás után agyonszurta haragosát, aki nyomban meghalt. A gyilkost letartóztatták.

Öngyilkosság a cellában.

Pálankáról jelentik: A községi rendőrök pénteken az árokban egy részeg, lerongyolt ruhájú csavargót találtak, aki csak annyit tudott megmondani, hogy Frühauf Józsefnek hívják. Az útas embert becsukták a község tömlőcébe és magára hagyták. Mikor másnap reggel a cellába benyitottak, Frühauf ott lógott a nadrágszíján, az ablak keresztvásan. A zsebében találtak egy iratot, amelyben az újvidéki ügyesség elboesátja a fogházból, ahol lopásért ült.

TANÜGY.**A polg. fiúiskola megnyitása.**

Zombor szab. kir. város polgári fiúiskolájának megnyitási ünnepsége folyó évi szeptember hó 8-án (szerdán) délelőtt 11 órakor fog lefolyni az intézet helyiségeiben. A polgári fiúiskolát Faragó János kir. tanfelügyelő fogja átadni rendeltetésének. A megnyitási ünnepségre ezután hívja meg a tanügy barátait a polgári fiúiskola iskolaszéke.

Beiratások. A zombori női kereskedelmi tanfolyamra az igazgatóság a beiratások idejét — tekintettel a vidéki növendékekre — szeptember hó 10-ig meghosszabbította. A beiratások d. e. 9—11 óráig lesznek a felső kereskedelmi iskola tanácstermében. A beiratási díj 10 korona, az évi tandíj 120 korona. Felvétetnek azon leány növendékek, akik a polgári leányiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték, vagy akik megfelelő felvételi vizsgát tesznek.

A kereskedő inasiskolában

a tanulók beiratása f. hó 13., 14. és 15. napjain (hétfőn, kedden és szerdán) lesz, mindenkor délután 5-től 6 óráig az elemi fiúiskola épületében. A tanítás díja évi 12 korona, mely összeget a főnökök vagy szülők — Zombor szab. kir. város tanácsának 14914/1909. sz. határozata szerint — mingyárt a beiratás alkalmával tartoznak befizetni. Szegénységi bizonyítványt bemutató tanulók tanítás díjat nem fizetnek. Tanítás a III. osztályban 16-án, csütörtökön, a II. osztályban 17-én, pénteken, az I. osztályban 18-án, szombaton kezdődnek. Az igazgatóság.

Beírás az iparos inasiskolába.

A zombori iparos inasiskolába a beírások folyó hó 13., 14. és 15-én (hétfőn, kedden, szerdán) lesznek, naponként délután 5--7 óráig a belvárosi róm. kath. elemi fiúiskolában. A tandíj — egész évre 6, félévre 3 kor. — a városi tanácsnak 14914/1909. sz. határozata értelmében előre fizetendő. A tanulók rajzszerekkel (rajztábla, háromszögű és fejes vonalzó, körző) ellátandók. Az előadások folyó hó 16-án (csütörtökön) délután 5 órakor kezdődnek.

Művészet — Irodalom.**Ifjúsági Lapok.**

A középiskolai tanulók ifjúságnak egyedüli folyóirata, mely kívül áll minden felekezeti és párt-érdeken, az Ifjúsági Lapok. E tartalmas diáklap havonként háromszor jelenik meg. Magas irodalmi színvonalát biztosítják munkatársai, akik az ifjabb hazai irodalom legkiválóbbjai. A szerkesztőség valóban kulturális célt szolgál, amidőn a káros ponyvairodalmi és pornografikus művek ellen küzdve ezen szívetleket nemesítő folyóiratot adja a magyar ifjúság kezébe. Minden szülőnek ajánljuk, hogy rendelje meg diákfia részére az Ifjúsági Lapokat, amely nemesak szórakoztat, hanem tanít és nevel is egyszerre. Előfizetési árai pedig oly csekélyek, hogy azt fizetni bárkinek is módjában áll: egész évre 4 kor. 80 fillér, félévre 2 kor. 40 fillér, negyedévre 1 kor. 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatala: Budapest, V., Nádor-utca 16. szám.

A „Vasárnapi Ujság“

szeptember 5-iki száma Madách Imre sirjára vonatkozó képeket közöl első helyén, Szalay Károly cikkével. A többi képek a rheimsi repülőgép versenynyel, a nemzetközi orvoskongresszussal, a budapesti hatósági kenyérgyárral stb. foglalkoznak. Szépirodalmi olvasmányok: Mikszáth Kálmán regénye, Ady Endre és Telekes Béla verse, Lux Terka novellája, Dániel Lesueur franciából fordított regénye. Egyéb közlemények: cikk és kép Wellmann léghajó-expedíciójáról, a városligeti Fuit-sírkőről, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 4 korona, a „Világkrónika“-val együtt 4 kor. 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

Jó pajtás.

E cím alatt új képes gyermeklap indult meg, amely alighanem nagy szerepre fog jutni rövid idő alatt a magyar gyermekirodalomban. Első számából, programjából s munkatársai nevéből ítélve, új hangokat pendit meg; friss, eleven, a gyermek lelkét okosan foglalkoztató. Szépirodalom, művészet, tudomány, játék, sport és testedzés — mind eszköz benne a gyermek lelki életének harmonikus fejlesztésére. Elbeszélések, versek, a gyermek felfogásához

mért ismeretterjesztő cikkek, regény, állandó játék- és sport-rovat, elme-élesítő rejtvény — szóval minden megvan benne, ami a gyermeket érdekli, olvasási kedvét föléleszti és állandóan ébren tartja. A „Jó Pajtás“ szerkesztője Sebők Zsigmond, a kitünő ifjúsági író, a Mackó történeteinek kedvelt szerzője, főmunkatársa Benedek Elek, a magyar ifjúság leglelkesebb és legmelegebb kedélyű írója. Cikkeit, elbeszéléseit, verseit Lévy József, Mikszáth Kálmán, Rákosi Viktor, Ábrányi Emil, Kozma Andor, Molnár Ferenc, Szöllősi Zsigmond, Radó Antal, Lipsey Ádám írják s rajtuk kívül a jeles írók és költők egész serege. A „Jó Pajtás“ illusztrációi is új nyomokat törnek: egyenesen, közvetlenül a gyermek fantáziáját ragadják meg, hogy fogékonyra tegyék szemléletét szép dolgok élvezésére s élesítsék megfigyelő képességét. Az új lap bő tartalmában minden gyermek megtalálja a magáét s mindenből a lehető legjobbat kapja. Tartalmának gazdaságához és kiállításának szépségéhez képest nagyon olcsó: előfizetési ára egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 20 fillér. Az előfizetések a „Jó Pajtás“ kiadója, a Franklin-Társulat címére (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.) küldendők. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadó.

Közgazdaság.

Gyenge buzatermésünk okai.

Sok igaza van a magyar gazdának, amikor a silány buzatermés okául a mostoha időjárási viszonyokat állítja oda, de nincs mindenben igaza. Önmagában, jobban mondva hibás gazdasági rendszerében is keresse az okokat, mert a helytelenül folytatott gazdálkodás legalább is annyiban járul hozzá a rossz termésekhez, mint a rossz időjárás.

Egyik legnagyobb hiba, amit gazdáink elkövetnek, hogy igen sokan még ma sem alkalmaznak tarlóhántást, hanem a tarlókat csak késő őszszel vetés alá szántják fel. Ennek az eljárásnak — egyebektől eltekintve — az a nagy hátránya van, hogy az augusztusban rendszeren beálló szárazság annyira kiszáritja, annyira megkeményíti a talajt, hogy azt felszántani nem lehet s ennek következtében meg kell várni az őszi esőzéseket, hogy a vetésre valamennyire is elő lehessen készíteni a talajt, a nagyon elkésett vetés pedig már jó termést nem adhat. Ha ellenben a tarlót tárcsás boronával feltörjük, avagy ennek híján eke segítségével vékonyan leszántjuk azonnal aratás után, akkor egyrészt a hajcsövesség megszakításával több víz marad a talajban, tehát legalább némi nedvességet megtart az, másrészt az őszi szántás szárazság esetén is könnyebben végezhető az össze nem tömődött talajon s így idejében vethetünk, ami már magában véve is biztosítja a jobb termést. El ne mulasszuk tehát a tarlótörést s erre a célra lehetőleg tárcsás boronát használjunk.

Ne kísérletezzünk külföldi buzákkal, mert a magyar buza egyrészt jobban tűri a szárazságot, másrészt késői vetés esetén tavasszal legjobban bokrosodik s legkorábban érik be, ami rendkívül fontos dolog különösen az Alföldön, ahol június végén oly nagy hőség szokott beállani, hogy a későnéző buza ennek következtében összetöporodik, megszorul. Azonban használjunk tiszta, egészséges vető-

magot s ne sajnáljuk időközönként a magcserére is némi áldozatot hozni. Különösen pedig abban az esetben, ha bármi oknál fogva csak későn tudunk vetni, vessünk süriűen, mert a ritka vetés sanyaru viszonyok között jobban bokrosodik ugyan, de később érik s korai forróság esetén ocsut terem.

Egy további nagy hiba, hogy a kikelt buza ápolására a magyar gazda nagyon kevés szult fektet s pl. buzáját még az esetben sem gyomlaltatja tavasszal, ha az nagyon gyomos. Pedig különösen a gyenge vetés nem képes a gyomokkal megbirkózni s 1—2 mm.-val bizonyosan kevesebb termést ad, mintha idejében meg lett volna gyomlálva, miáltal nemcsak a beárnyékolástól mentettük volna meg, de attól is, hogy a gyom a talaj tápláló anyagát elszívja.

Végül még egy nagyon fontos dolog van, amit figyelmen kívül hagyni nem szabad s ez a trágyázás kérdése. Ha minden munkáját jól megadtuk is a talajnak, még sem adhat az jó termést, ha nincs kellő trágyaerőben. S mert a közvetlen istállótrágyában a buzavetés megdől, a legmelegebben ajánlható, hogy közvetlenül a vetéskor 150 kg. szuperfoszfátot szórjanak ki kat. holdankint, mert számtalan tapasztalat igazolja, hogy a szuperfoszfát a termést nagyon is hasznosítja növeli.

Sőt abban az esetben, ha az illető talaj 2—3 év óta nem kapott istállótrágyát, a szuperfoszfát hatását nitrogéntrágyával is jelentékenyen fokozhatjuk olyan módon, hogy ugyancsak vetéskor 60 kg. kén-savas ammóniát is adunk, vagy ha nincs a földben mész, amit úgy lehet megtudni, hogy sósavval leöntve a mérszegény föld nem pezseg, vetés után 30, tavasszal pedig 40 kg. chilisáletromot szórunk ki. Ez utóbbi eljárás csak az esetben ajánlható, ha a föld sovány, ha ellenben a föld kövér, elegendő a szuperfoszfát is, amely egymagában is 2—4 mm.-val fogja a termést fokozni.

A vármegyei kosárfonó-szövetkezetek. Gazdasági háziiparunk egészséges fejlődéséről tesz tanúságot az a körülmény, hogy Bács-Bodrog vármegye területén már eddig nem kevesebb, mint huszonöt kosárfonó-szövetkezet működik az Országos Központi Híelszövetkezet kötelékében, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter eddig is minden irányban támogatta ezt a fejlődést és már előzőleg intézkedett a szövetkezetek működési területén füztelepek létesítése iránt, hogy a szövetkezetek részére mindenkor olcsó és jöminőségű nyersanyag biztosítsák. Hogy pedig addig is, míg a füztelepek termésbe jönnek, a szövetkezetek sikeres működése nyersanyag híján meg ne akadjon, legújabb jelentékeny állami segítséget engedelmzett arra a célra, hogy a háziiparosok a nyersanyag időközi drágulásával megküzdhessenek.

Kendertermelés Bácskában.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter megbízásából Füredy Lajos kendertermelési szaktanár Bezdánban nagyjelentőségű előadást tartott a kendertermelés érdekében abból a szempontból, hogy a bezdáni sziget ármentesítése után nyert kitünő humusz földterület érdekeltége megnyeressék a kendertermelésnek. Előadása folytán az ügyet a Bezdáni Gazdakör vette kezébe, mely széleskörű mozgalmat indít egy kendergyár létesítése s 400—500 hold földterületnek a kendertermelésre leendő biztosítása érdekében.

Szüret előtt.

A bor fogyasztási adója kisközségekben 100 liter után 8 korona 70 fillérben van megállapítva. A szőlősgazdák saját termésű boraiknak saját használatukra fordított része után kedvezményes adótételt és pedig 100 liter után 2 kor. 70 fillért fizetnek akkor, ha a házi használatra szánt bormennyiség a szüret megkezdése előtt a község előjáróságánál szabályszerűen bejelentetik. Ennek határnapja szeptember 15-ike.

Az elvámolás.

Ujabb időben gyakrabban előfordult, hogy az elvámolás közvetítésével megbízott egyes egyének a község, nemkülönben a kereskedők és iparosoknak a vámkezelési teendőikben kevésbé való jártasságát saját előnyükre használták fel, ami a megbízó kereskedőknek némely esetben tetemes anyagi károsodását okozta. A kereskedelemügyi miniszter egy legutóbb kiadott rendeletében az ily visszaélések, illetőleg az ezekből származható károsodások lehető megelőzése érdekében felhívja azon érdekelték figyelmét, kik az elvámolást nem közvetlen maguk, hanem megbízott által végeztetik, hogy az elvámolás közvetítőtől mindig követeljen be az eredeti vagyis a vámhivatal pecsétjével és két tisztviselő aláírásával ellátott árubevallás másodlatát, vagyis helyesebben a hivatalos vámnnyugtát. Ajánlatos tehát, hogy a cégek az ily visszaérkező vámnnyugtákat kellően vizsgálják át s a leszámolás alapjául csupán azokat fogadják el, melyek a fenti kellékeknek megfelelnek.

HIRDETÉSEK.

4253/kig. 1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Liliomos községében üresedésben levő községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása havi előleges részletekben fizetendő évi 1600 korona készpénzfizetés. Lakbér fejében, míg a község természetbeni lakást nem ad, az 1908. évi XXXVIII. t.-c. alapján a törvényhatóság által jogerősen megállapítandó évi összeg.

Husvizsgálatért a községtől évi 400 korona. Végül az 1908. évi XXXVIII. t.-c. alapján a vármegyei törvényhatósági bizottság által jogerősen megállapítandó látogatási díjak.

Kézi gyógyszerár tarthatása végett tartozik a megválasztott folyamodni és azt működése tartamára fentartani.

A község szláv ajku, 2800 lelket számlál, miért is a szláv nyelv ismerete megkívánatik s ezen körülmény igazolandó.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen — születési anyakönyvi kivonattal és az eddigi működést igazoló hatósági bizonyítványokkal is — felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi szeptember hó 30-ig** nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

Hódság, 1909. augusztus hó 27-én.

RUMBACH LAJOS,
tb. főszoigabíró.

Egyéves önkénteseknek

egyenruhát teljes felszereléssel
jutánosan készít, illetve szállít,
valamint javításokat olcsón és
ooo pontosan elfogad ooo

KNIPL JÁNOS,

4-1 polgári és egyenruha szabó.

Zombor, Bajai-utca a nagyszerbtemplom mellett.

Első Délmagyarországi Nádfonatgyár SZOND (Bács-Bodrog megye).

Alulírott tisztelettel értesitem a
nagyérdemű közönséget, hogy az összes
nádfonatok (stokatur) és **gomb-
szögek** a legjutányosabb árban eladók.

Továbbá jótállás mellett eladok
legjobb minőségű **meszet**. Tiszta, kö-
vektől mentes. 10,000 kilonként Szond-
ról szállítva 300 korona. **Több waggon
rendelésnél árengedmény!** Kisebb
rendelésnél viszonteladók árkedvezmény-
ben részesülnek.

Állandóan nagy raktár **folyékony
kátrány, kátránylemez és cement-
ben**, melyek a legolcsóbb áron sze-
rezhetők be.

**Akinek szüksége van kukorica-
szárat kötözni kötélre, nálam jó erős,
géppel fonott gyékénykötél bármily
mennyiségben kapható, 1000 darab 6
koronától feljebb.**

**Ócskavas a legmagasabb ár-
ban mindenkor átvétetik.**

Tisztelettel 100-94

MERKL JÁNOS SZOND,

Bács-Bodrog megye, (Pályaudvar mellett.)

4948/kig. 1909. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Szentfűlöp községében a vármegyei
törvényhatósági bizottságának 19240.
1363. jkvi 909. számú véghatározatával
ujjonnan rendszeresített II od községi
irnoki állásra 720 korona évi javadal-
mazással **folyó évi szeptember
hó 15-ig** pályázatot hirdetek.

Hódság, 1909. szeptember 1-én.

LEINVEBER,

2-1

tb. szolgabíró.

10962. szám

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

alisp. 1909.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A vármegye törvényhatósági közutjainak fentartásához szükséges és a közuti alap terhére beszerzendő utiszerek és eszközök szállítására ezennel nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdetek. A szállítandó utiszerek és eszközök, valamint azok mennyisége jelen hirdetmény szövege után közzétett kimutatásban vannak feltüntetve.

1. A különböző iparágak (mesterségek) köréhez tartozó cikkekre csak külön-külön szabad ajánlatot tenni.

Többféle iparág (mesterség) köréhez tartozó cikkekre vonatkozó kumulatív ajánlatok el nem fogadhatók.

2. A szállítás teljesítésének határideje 1909. évi december hó 1-ső napja.

A szállítás helye: a vármegye székháza Zomborban.

3. Az ajánlatok egységárral teendők; százalékos árengedményt, vagy felülfizetési tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve. Ajánlattevők a szállításra ajánlott cikkekkel jelen hirdetmény szövege után közzétett „Ajánlati egységárjegyzék” mintájára kiállított jegyzékben kötelesek feltüntetni, ezen jegyzék megfelelő rovataiba a cikkek egységárát, valamint az egységárak végösszegét számokkal és betűkkel sajátkezűleg tartoznak beírni. Az ajánlati egységárjegyzékben az ajánlati végösszeg is kitüntetendő és ajánlattevő által sajátkezűleg aláírandó. A mennyiben ajánlattevő nem maga az illető cikk gyárosa, úgy a szállítandó cikkek beszerzési forrását az egységárjegyzék megfelelő rovataiban világosan megjelölni köteles. Ezen beszerzési forrásból az ajánlat elfogadása esetén vállalkozó csak előzetesen kikérendő engedély elnyerése esetén térhet el.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba elhelyezett és közvetlenül, vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK ZOMBOR.

Ajánlat a 10962. alisp. 1909. számú versenyárgyalási hirdetésben kiírt utiszerek és eszközök szállítására.”

4. Az ajánlatok Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet, közigazgatási iktató) 1909. évi szeptember hó 30-ik (csütörtök) napjának d. e. 9 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

5. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban az ajánlati végösszegnek 5%-a legkésőbb 1909. évi szeptember hó 29-ik (szerda) napjának déli 12 órájáig jelen hirdetmény számára való hivatkozással a zombori m. kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénzt, még pedig sem értékpapírt, sem készpénzt — az ajánlathoz csatolni nem szabad.

6. A versenyárgyalás Zomborban, a vármegye székházának I-ső emeleti kistermében 1909. évi szeptember hó 30-ik (csütörtök) napjának délelőtti 9 órakor fog megtartatni; a versenyárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

7. A szállításra vonatkozó feltételek, rajzok, minták a zombori m. kir. államépítészeti hivatalban jelen hirdetmény közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Az ajánlati minta jelen hirdetménnyel együtt van közzétéve. Ajánlattevők ezen mintához alkalmazkodni kötelesek.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. A szállítás elnyerője — az ide vonatkozó szállítási feltételek értelmében, a szállítandó cikkek kizárólag és teljesen a magyar szent korona országai termelése és ipara révén tartozik beszerezni.

Ezen kötelezettség teljesítésére nézve minden tekintetben a közszállítási szabályrendelet ide vonatkozó határozmányai irányadók.

A szállítandó cikkek származásának ellenőrzésére a vármegye törvényhatósága képviseletében alulírott alispán jogosult, s a mennyiben megállapítatnék, hogy vállalkozó nem hazai gyártmányú cikket szállított, köteles lesz a szállítás összértékének 20 (husz) százaléka erejéig az ipar- és kereskedelmi kamara javára eső kötbért fizetni és e mellett a szállítást teljesíteni.

10. Azon pályázók, kik eddig Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságával üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg elölte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességeiket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

11. A szállítandó cikkek a vármegye gazdasági választmánya által Zomborban, a vármegye székházában fognak átvétetni.

12. A szállítás odaitélése felett döntő hatóságok részére fentartatik azon jog, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhassanak.

Zombor, 1909. évi augusztus hó 31-én.

VOJNITS ISTVÁN,

alispán.

Kimutatás a vármegye törvényhatósági közutjainak fentartásához szükséges utiszerek és eszközökről.

A szállítandó eszköz megjelölése:

I. csoport.

1. 50 drb lapos kapa, a legjobb minőségű aczélből 1·25 kg. sulyban.
2. 35 drb legjobb aczélből készült irtókapa (budák) 1·25 kg. sulyban.
3. 40 drb kettős csákány a legjobb aczélből, 2·5 kg. sulyban.
4. 50 drb sárvonó a legjobb aczéllemezéből 12 cm. magas, 30—35 cm. hosszú.
5. 100 drb ásó, aczélozva, 1·25 kg. sulyban.
6. 150 drb vaslapát, aczélozva, 1·25 kg. sulyban.
7. 60 drb legjobb minőségű vasgereblye 1·5 kg. sulyban, 12—14 foggal.
8. 22 drb kis kötőrő kalapács aczélből.
9. 80 drb legjobb minőségű erős aczélkasza 70—80 cm. hosszúságban, gaskaszálására.
10. 8 drb kőműves kalapács aczélből.
11. 8 drb kőműves tapasztókanál aczélből, nyéllel.
12. 100 drb △-élű vasreszelő, a legfinomabb aczélből, nyéllel, szerszámélesítéshez.
13. 50 drb 4-águ aczélvilla.
14. 30 drb kézibalta, Martin aczélből, 1 kg. sulyban.
15. 80 drb ágyeső fűrész a legjobb aczélből, csavarral, meghuzható erős aczélkerettel, fa fogantyúval.
16. 80 drb nyese-olló, a legjobb aczélből, erős szerkezettel, sodrott aczéllemez rugóval.
17. 20 drb kavicsalom mérő-sablon (minta szerint) erős füllel $\frac{20}{8}$ mm. méretű vasból, zuzott kavics méréséhez, 150 cm. széles, 64 cm. magas.
18. 50 drb kézi kosárrosta, kavics rostálásához 35—40 cm. hosszú, kerekded alakkal, erős, gömbölyű vaskereten, erős sodronyból fonva 2 füllel.

II. csoport.

19. 10 drb fa mérőlécz 2 m. hosszúságban, 10 cm. beosztással, $\frac{80}{26}$ mm. mérettel, csomómentes fenyőfából, 2 végén súlyszettelt fejű csavarokkal, felerősített vasbádog borítással.
20. 20 drb utárok minta $\frac{20}{52}$ mm. gyalult fenyőfából, 2 mm. vastag, vasbádogból készült bevéselt és súlyszettelt fejű csavarral felerősített sarokpántokkal, 1 : 1½ rézsűvel 50 cm. fenékszélességgel (régiminta szerint).
21. 80 drb jól vasalt kubikos talicska, kiváló minőségű keményfából, átmenő erős vastengelylyel, jó erős keréksinnel és vasalással.
22. 20 drb nagy falapát, hóhányásra.
23. 50 drb 3·8 m. hosszú állólétra, jó, egészséges fenyőfából, egyik része deszka lépcsőkkel ellátva, másik része csak támasztékul szolgál, jól erősen vasalva, 2 végén és közepén áthuzott vaspálczával megerősítve.

III. csoport. (Különféle iparághoz tartozó cikkek.)

24. 10 drb nyomzsinór 50 méter hosszúságban, 4 mm. vastag, háromszoros sodrással, tiszta kenderből.
25. 40 drb meszelő, erős tehénszőrből, rövid nyéllel.
26. 250 drb nyirfa-seprő kötve.
27. 150 drb öntöző kanna, erősen kiállitva, 12—15 liter irtartalommal.

Ajánlat

1 koronás
bélyeg.

Bács-Bodrog vármegye alispánjának Zombor.

Én i (vármegye, város, község, utca, házzám) lakos, iparos, gyáros, kereskedő, vállalkozó ajánlatot teszek a 10962. alisp. 1909. számú versenytárgyalási hirdetésben kiírt és az alább csatolt egységárjegyzékben felsorolt iparcikkekre a kitüntetett egységárak mellett összesen K f. végösszeggel

A bánatpénzt az általam ajánlott végösszeg %-a erejéig, vagyis összesen K f. a zombori kir. adóhivatalnál letettem és a letétnyugtát, — a letétnyugta közjegyzőileg hitelesített másolatát — csatolom.

A kiírt műveletet s annak összes tartozékait, különösen pedig a szállítási — munkafeltételeket ismerem és magamra kötelezőkül elfogadom.

A szállítandó cikkek az egységárjegyzékben — felsorolt gyáraktól és ipartelepektől

fogom beszerezni.

Kelt 19 évi hó n.

(Aláírás.)

AJÁNLATI EGYSÉGÁRJEGYZÉK.

A vármegye törvényhatósági közutjainak fentartásához szükséges és a 10962. alisp. 1909. sz. a. kiírt versenytárgyalási hirdetmény alapján szállítandó utiszerek és eszközökről.

Folyó sz.	A szállítandó cikk megnevezése	Mennyiség	Egységár		Összesen		A beszerzési forrás megjelölése
			kor.	fil.	kor.	fil.	

Házeladás.

Zomborban, az Eötvös-köruton levő 5. és 7. számú házaimat szabad kézből eladom. Bővebb felvilágosítás nyerhető Zomborban **Arszenovits István** (Széchenyi-körut 38. sz.) vagy a tulajdonosnál: **Sztojsits János** kereskedőnél **Pancsován.** 6—5

8354/tkvi 1909. szám.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csitári Pálné végrehajthatónak Csitári György és neje szül. Ricza Katalin végrehajtást szenvedők elleni 34 korona 50 fillér követelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék és a kir. járásbíró területén lévő, Bezdán község területén fekvő, a bezdáni 2857. számú betétben A. I. 1—2. sorsz. a. 2629, 2630. hr. sz. végrehajtást szenvedettek tulajdonául bejegyzett 1669 □ öles jószágtestre és 1158. ö. i. számú házra 1337 korona kikiáltási árban az árverést elrendelte.

Az 1909. évi október hó 18-ik napján délelőtt 10 órakor Bezdán községhezátul meg-tartandó nyilvános árverésen ezen ingatlan az árverési hirdetményben megállapított kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ ánál alacsonyabb áron el nem adható.

Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása következtében a legalacsonyabb árt elérő ígért nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígértet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár % a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi % áig kiegyenlíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígéréte figyelmen kívül marad, és a haladéktalanul folytatandó árverésen többé részt nem vehet.

A kincstár, mint árverelő, bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889. XXX. t. c. 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1893. XXIII. t. c. alapján alakult központi hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, a bánatpénz letétele alól fölmentett árverelő a telekkönyvi hatóság felhívásának kézhezvételétől nyolc nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles.

Zombor, 1909. évi július hó 23. án.

A kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány,

kir. tvszéki bíró.

Házhely eladás.

Zomborban a sztapári-uton (a lóvásártérrel szemben) levő 5 katasztrális hold földem, házhelyeknek igen alkalmas, szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos: **Özv. Valeth Jánosné** Zomborban. 3—3

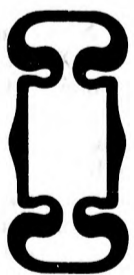
Aki legjobban szer-
 :: készített, ::
 teljesen függet-
 len nagy napilapot jártni óhajt,
 :: fizesse elő ::

Az Ujság-ot!

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . K 28.—
Félévre . . . „ 14.—
Negyedévre . „ 7.—
Egy hónapra . „ 2.20

AZ UJSÁG terjedelme rendszeren
 28—32—36 oldal. Vasárnap és
 ünnep-
 napokon **60—100** oldal.

MEGRENDELÉSI CIM:

AZ UJSÁG kiadóhivatala

BUDAPEST, VII. ker., Rákóczi-ut 54-ik szám.

18307. szám.
 alisp. 1909.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A zombor—bezdáni törvényhatósági közut 21—22. km. szakaszán az ut mindkét oldalán új korlátok készítésének munkálataira ezennel nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdetek.

Ezen munkálatok költségeinek fedezéséről a folyó évi közuti költségelő-irányzatban gondoskodva van.

1. Teljesítendő munkálatok:

A régi, korhadtt korlátok és oszlopok felszedése, a kijelölendő helyre való szállítása és ott halmokba való összerakása, továbbá az ujonnan készített korlátokhoz szükséges szabványos tölgyfa anyag beszerzése, a helyszínre való kiszállítása, tervszerinti kidolgozása és a korlátok felállítása.

Ajánlatok ezen összes munkálatokra együttesen teendők; munkanemenkint külön-külön tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

2. A munka teljesítésének határideje az átadás napjától számított 8 hét.

3. Az ajánlatok egységárrakkal teendők; százalékos árengedményt, vagy felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK

ZOMBOR.

Ajánlat a 18307. alisp. 1909. számú versenytárgyalási hirdetésben kiírt új korlátok felállításának munkálatára.

4. Az ajánlatok Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet, közigazgatási iktató) 1909. évi szeptember hó 30-ik (csütörtök) napjának délelőtti 9 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

5. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapírokban az ajánlati költségvetés végösszegének 5%-a legkésőbb 1909. évi szeptember hó 29-ik (szerda) napjának déli 12 órájáig jelen hirdetmény számára való hivatkozással a zombori m. kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

6. A versenytárgyalás Zomborban, a vármegyei székházának I-ső emeleti kistermében 1909. évi szeptember hó 30-ik (csütörtök) napjának délelőtti 9 órakor fog megtartatni; a versenytárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

7. A munkálatokra (szállításra) vonatkozó általános és részletes feltételek, tervek az ajánlati költségvetés, rajzok, minták és az ajánlati minta a zombori m. kir. államépítészeti hivatalban jelen hirdetmény közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Az ajánlati minta és az ajánlati költségvetés nyomtatványa ivenkint 30 fillér árban a közigazgatási kiadóhivatalban (vm. székház II. emelet) a hivatalos órák alatt a vármegyei kiadótól szerezhetők be.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Azon pályázók, kik a szóban levő ipari munkálatok teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

10. A munkálat elnyerője — az ide vonatkozó munka feltételek értelmében — annak teljesítéséhez hazai és pedig első sorban magyar honos műszaki erőket, iparosokat, alvállalkozókat, munkavezetőket, munkásokat stb. tartozik alkalmazni; a munkálathoz szükséges anyagokat pedig teljesen a magyar szent korona országai termelése és ipara révén tartozik beszerezni.

Ezen kötelezettség teljesítésére nézve minden tekintetben a közszállítási szabályrendelet ide vonatkozó határozmányai irányadók.

11. Azon pályázók, kik eddig Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságával üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességeiket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és ipar-kamara bizonylatával igazolni.

12. A munkálat a helyszínén szabályszerű felülvizsgálat útján fog átvétetni.

13. A munkálat odaitélése felett döntő hatóságok részére fentartatik azon jog, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhassanak.

Zombor, 1909. évi szeptember hó 3-án.

V O J N I T S,
 alispán.